

LET OP DE CONTEXT

A hand holding a magnifying glass over an open book. The magnifying glass is positioned over the text on the page, symbolizing a focus on context. The background is a solid light blue color.

A. E. Knoch

Inleiding

Het is van het grootste belang iedere uitspraak van de Schrift in haar verband te bestuderen. Als wij een woord uit zijn geïnspireerde context losmaken, lopen wij het gevaar het verkeerd te interpreteren. In onze dagen, waarin men zoveel omgaat met parallelteksten en concordanties, bestaat de neiging het kader, waarin een uitdrukking verschijnt, over het hoofd te zien en te denken, dat alles wat hetzelfde klinkt, ook overal hetzelfde betekent. Het is voor het begrip van een goddelijke uitspraak net zo belangrijk deze in het juiste licht te bekijken, als de betekenis van de afzonderlijke woorden te kennen. Bovendien leidt het onvoldoende toetsen tot schijnbare tegenspraak en het maakt belangrijke verschillen onduidelijk. Wie geen microscopische zorgvuldigheid in acht neemt bij het onderzoeken van de context, zal dikwijls op teksten stuiten die sommige van de grootste en heerlijkste waarheden van de Schrift lijken te weerleggen. Wij willen enkele daarvan bekijken, in de hoop, dat deze voorbeelden overtuigend laten zien hoe belangrijk het is, altijd de achtergrond van een schriftuitspraak te toetsen, voordat overhaaste conclusies worden getrokken.

Rechtvaardiging en veroordeling

Wij hebben altijd de geweldige waarheid van de rechtvaardiging door geloof geleerd en zullen dit ook nu doen. Wij betreuren zeer, dat de nauwkeurigheid van deze belangrijke leer verloren is gegaan, omdat ze met de begrippen “vergeving” of “kwijtschelding” van de zonde vermengd werd. Wij houden eraan vast, dat een *begenadigde* misdadiger niet *gerechtvaardigd* kan worden. Wij beweren verder, dat Luthers vertaling van Romeinen 3:19, “opdat ... de hele wereld schuldig is voor God” onnauwkeurig is en dat er zou moeten staan: “*opdat ... heel de wereld onder het rechtsvonnis van God komt*”^{NVC}. Rechtvaardiging is vrijspraak. Ze bewijst de onschuld van de aangeklaagde. Als een rechter iemand onschuldig verklaard heeft, dan kan die door een hogere instantie niet begenadigd worden. “*Er is dus nu geen veroordeling voor hen die in Christus Jezus zijn*”^{Rom.8:1, NCV}.

Maar lezen wij dan niet, dat het voor allen tot veroordeling komt?^{Rom.5:18} In een en dezelfde brief hebben wij dus twee elkaar tegensprekende uitspraken. Wij kunnen ze als volgt tegenover elkaar stellen:

Alle mensen zijn veroordeeld.
Er is geen veroordeling.

Beide zijn waar. Beide zijn echter volkomen verkeerd als ze uit de respectieve context worden gehaald. Het ene staat in Romeinen 5, het andere in Romeinen 8. Het ene handelt over de mens in Adam, het andere over de mens in Christus. Het ene is het gevolg van Adams *ene* overtreding. Het andere gaat over de

persoonlijke zonden van de gelovigen, die door het geloof aan Christus' offer uitgewist zijn. Het ene heeft lijden en dood over allen gebracht. Het andere redt voor de komende toorn. In Adam moeten wij nu Gods oordeel dragen. In Christus zijn wij vrijgesproken.

Er wordt nauwelijks rekening gehouden met het perspectief van het vijfde hoofdstuk van de Romeinenbrief. In het derde hoofdstuk, waarin geen definitief vonnis geveld wordt over de ongelovige, is het aan de andere kant helemaal geen vraag, of hij in het eindoordeel veroordeeld wordt. Hij is niet gerechtvaardigd, wat zijn *eigen* zonden betreft, en zal dat ook dan niet zijn. Hij zal “verdrukking en benauwdheid” ondergaan ^{Rom.2:9} (al naar gelang de ernst van zijn *persoonlijke* boze daden) en in de tweede dood moeten gaan. In het vijfde hoofdstuk daarentegen, worden alle mensen, die door de ongehoorzaamheid van de *ene* als zondaren werden ingezet, door de gehoorzaamheid van de *Ene* als rechtvaardigen ingezet. Zij worden bevrijd van het oordeel over Adams overtreding, die aan het begin van de mensengeschiedenis plaats vond. De rechtvaardiging komt eveneens van die *Ene*, de laatste Adam, maar pas aan het einde van de eonen (tijdperken). Tussen deze beide gebeurtenissen in zondigen alle mensen, en God zal hen op grond van hun eigen daden vrijspreken of veroordelen.

Rechtvaardiging en vergeving

Nog een verontrustende tegenspraak werd uit de Colossenzenbrief geconstrueerd. Wij stelden al vast, dat rechtvaardiging de mogelijkheid van vergeving uitsluit. Slaat iemand echter een concordantie op, dan vindt hij het Griekse woord voor *vergeving* in de gevangenisbrieven en concludeert misschien, dat wij ons vergissen. Konden wij het toch maar in de harten van de schriftonderzoekers schrijven, dat, hoewel de “betekenis” van individuele woorden zich laat vaststellen aan de hand van al hun vindplaatsen, de *verklaring* van de teksten waar ze verschijnen niettemin rekening moet houden met de hele context en moet harmoniëren met het hele thema en perspectief van de betreffende passage. In de Romeinenbrief zijn wij, wat de rechtvaardiging betreft, figuurlijk gesproken in een rechtszaal. Het oordeel wordt door een rechter geveld. De wijze van uitdrukken is juridisch. In de Colossenzenbrief bevinden wij ons in een koninkrijk, ondergeschikt aan een heerser. De manier van uitdrukken is politiek en harmonieert daarom met de taal, die voor het koninkrijk van Israël gebruikt wordt.

De Colossenzenbrief is een aanvulling op de brief aan de Efeziërs. Ook in laatstgenoemde brief lezen wij over vergeving ^{Ef.1:7}. Echter, opdat wij dit niet verwarren met de vergeving van zonden van het besnijdenisevangelie, wordt het woord machtig aangevuld met de toegevoegde woorden “naar de rijkdom van Zijn genade”. De vroegere koninkrijks-vergeving was herroepbaar en beperkt. Ze was op proef. Velen, die eens verlicht waren, vielen dus weer af ^{Hebr.6:4-6}. Slechts weinig genade was met deze vergeving verbonden. *Wij* hebben die

genade in overvloed. Men kon die vergeving ook weer verliezen. *Wij* kunnen dit niet. Er is een onoverbrugbare kloof tussen een voorwaardelijke kwijtschelding van schuld en onze overvloed van genade, zoals die in de Efezebrief geopenbaard wordt. Wij hebben niet het recht om de woorden te negeren, die onze status kenmerken.

Maar waarom gebruikt Paulus dat aan de bevoegdheid van een ander beheer ontleende beeld van vergeving of kwijtschelding van schuld in de volkomenheidsbrieven en niet het juridische beeld van vrijspraak, zoals in de Romeinenbrief? In de tijd dat hij de Romeinenbrief schreef werd het aardse Messiasrijk nog verkondigd en aan dit koninkrijk hebben de natiën geen deel. (We moeten rekening houden met het nationale en individuele perspectief). Maar nu was de Koning verworpen. Nadat het *geheimenis* onthuld werd ^{Ef.3:3}, was er een grote verandering: Christus werd als het Hoofd van het totale heelal onthuld ^{Ef.1:10}. De hemelen en de ^{op}hemelen zijn aan Zijn heerschappij onderworpen. En niet alleen dat: de Colossenbrief leidt ons een nieuw koninkrijk binnen, een heel ander dan het door de profeten voorzegde, dat ook Johannes de dooper, onze Heer en Zijn twaalf apostelen verkondigden.

Het koninkrijk van de Messias op de aarde zal alle koninkrijken van deze wereld vervangen. Maar het koninkrijk van de Colossenbrief doet dit niet. De Vader heeft ons al uit de macht van de duisternis geborgen en ons overgezet in het koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde ^{Col.1:13}. Dat wordt gekenmerkt door Zijn geestelijke Heerser, Die de geestelijke machten van de boosheid bestrijdt (en niet hun menselijke

bedrogen slachtoffers), Die ons al uit hun klauwen bevrijd heeft en met Wie wij, verenigd in de geest, al heersen, zodat wij de vrijkoping hebben, de vergeving van de zonden ^{Col.1:14}. Tegelijk zijn wij echter nog ondergeschikt aan onze aardse overheid. Wij hebben ooit niet alleen tegen God gezondigd, maar wandelden overeenkomstig de vorst van het volmachtsgebied van de lucht, de geest, die nu werkzaam is in de zonen van de weerspanningheid ^{EF.2:2}. Als ondergeschikten van Satan verzetten wij ons tegen de geestelijke heerschappij van de Zoon van God. Dit is een politiek delict en vereist als *zodanig* vergeving en geen vrijspraak. Vandaar deze figuurlijke taal, deze harmonieert met de context en de gedachtegang.

In het besnijdenisevangelie is vergeving nog lang geen vrijkoping. Wie dit laatste woord concordant bestudeert, zal zien, dat het meer omvat dan vrijuit gaan in het algemene jubeljaar, wat zijn oorspronkelijke betekenis is. Wij zijn al nu vrij en net zo onafhankelijk van de machten van de duisternis, als Israël dat zal zijn van de regeringen van de natiën in het millennium. Hier kunnen wij wederom twee elkaar tegensprekende beweringen opstellen:

Het koninkrijk is toekomstig.

Het koninkrijk is aanwezig.

Beide zijn juist. In een zekere zin zouden we de laatste zin moeten tegenspreken, omdat de christenheid onder het tegenwoordige koninkrijk van God meestal datgene verstaat, wat in de Schrift met duidelijke beloften voor de toekomst verbonden is. Het koninkrijk van Christus, van de Zoon van

David, van de Zoon des mensen, van de Messias van Israël, is toekomstig. De huidige wereldrijken en aardse regeringen zullen ervoor wijken. Wij gaan dat niet tegemoet. Alleen de geestelijke machten, die in het verborgene werken en vandaaruit achter de menselijke coulissen regeren, mogen onze onderschikking niet meer opeisen. Wij zijn overgezet in het koninkrijk van de Zoon van Gods liefde.

Leven en levend gemaakt-woorden

Nadruk wordt bereikt door herhaling. De vaststelling van een duidelijk feit benadrukt niet alleen de inhoud op zich, maar kan ook zijn betekenis toelichten. Onze Heer sprak in Johannes 5:29 over twee opstandingen. Hij noemt de ene de opstanding van leven en de andere die van gericht (oordeel). Ook hier is er een schijnbare tegenstrijdigheid, als wij ons tot de woorden uit Openbaring 20:5 richten. Daar staat: “De overige doden *leven niet*, totdat de duizend jaren zijn voleindigd”. Dus *leven* zij, als zij opstaan voor het gericht. Hoe zouden zij voor het gericht kunnen verschijnen, voor de grote witte troon *staan*, zonder te leven? Het leven, dat ze daarvoor ontvangen, onderscheidt zich echter totaal van het leven, dat Christus aan de heiligen schenkt in de eerste opstanding ^{Op.20:6}. Het is helemaal niet te vergelijken met het onverderfelijke leven, waartoe Hij hen opwekt, en daarom noemt Hij het ook geen *leven*. Bovendien worden zij, die voor die troon staan, uitdrukkelijk “de doden” genoemd. Levende doden! Wat een tegenstrijdigheid! Maar dit is niet het enige voorbeeld, dat het hier om een beeld gaat. Een verkwistende weduwe is levend dood (gestorven) ^{1Tim.5:6}. De gemeente in Sardes heeft de naam, dat ze leeft en toch dood is ^{Op.3:1}. Er is een fundamenteel verschil tussen louter ‘in leven zijn’ en ‘levend gemaakt worden’ door de geest of in de geest, zoals Christus Zelf ^{1Petr.3:18}. En toch wordt zelfs over dit heerlijke opstandingsleven ook figuurlijk gesproken. In Romeinen 8:11 worden onze stervende (niet: gestorven) lichamen nu al levend gemaakt door de geest die in ons woont, om in de geest en niet in het vlees te kunnen wandelen.

Opstanding, letterlijk en figuurlijk

Om de teksten correct uit te leggen, die over ‘uitopstanding’, opstanding en opstaan handelen, moet men erop letten of ze letterlijk of figuurlijk moeten worden geïnterpreteerd. De letterlijke teksten zijn meestal volkomen helder. Bij de figuurlijke kan de context ons veel licht geven. Het laatste deel van de Efezebrief gaat overduidelijk over de wandel, die de leden van Christus waardig is. En daar staan de belangrijke woorden: “*Sta op uit de doden, en Christus zal over je opgaan!*” ^{Ef.5:14}. Nergens in deze brief wordt over onze letterlijke opstanding iets nieuws toegevoegd aan de onthullingen van de Thessalonicenzen- en Corinthebrieven. Maar in de Efezebrief wordt wel de verheerlijkte Christus als opgevaren in de hoogste hoogten beschreven, en over ons staat er, dat wij al met Hem *in de geest* daar geplaatst zijn. Als wij nu de tweede van de volkomenheidsbrieven, de brief aan de Filippenzen, bekijken, dan moet ons opvallen, dat deze geen nieuwe leringen brengt, die Paulus als *apostel* verkondigt, maar dat daarin door twee slaven van Christus (Paulus en Timotheüs) aangespoord wordt tot een *dienstwerk*, waarvoor Jezus, die in de vorm van een slaaf vernederd was, het voorbeeld is. Slechts een keer ^{Fil.3:20,21} grijpt Paulus terug op wat hij al aan de Thessalonicenzen en Corinthiërs verkondigde, namelijk dat wij op de Redder uit de hemel wachten, om veranderd te worden. Voor het overige moedigt Paulus ons aan, onze *redding* met vrees en beven uit te werken, omdat God in ons het willen en het werken bewerkt. En dan belijdt hij het als zijn hoogste doel afstand te doen van al zijn vleeselijke voordelen om “Hem te

kennen en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap van Zijn lijden ... of ik soms tot de uitopstanding, die uit de doden, zou kunnen komen”. Hij voegt er aan toe, dat hij dit nog niet ontving en hierin nog niet volmaakt was. Toen hij deze brief schreef, werd de mogelijkheid om dit te verkrijgen, gegeven, maar de realisatie liet nog op zich wachten. Paulus spreekt in de hele context *niet* over letterlijke opstanding, want deze is niet te scheiden van de verandering van het lichaam, wanneer hij namelijk aan het lichaam van de heerlijkheid van Christus gelijkvormig wordt ^{Fil.3:21}. De woorden in 1 Cor. 15:51 benadrukken: “Wij zullen echter *allen* veranderd worden”. Bij de *letterlijke* uitopstanding behoort een volledig nieuw, onvergankelijk, onsterfelijk lichaam, bewerkstelligd door een machtige daad van de Heer, in overeenstemming met de werkzaamheid, die Hem in staat stelt, ook het al aan Zich te onderschikken ^{Fil.3:21}. Bij de figuurlijke uitopstanding behoort een jagen naar de prijs. Dit kan geen andere zijn dan die, welke Paulus kort voor zijn dood zeker voor zich zag, om hem echter pas “op die dag” te ontvangen ^{2Tim.4:8}.

Zo zien we, hoe het rekening houden met de omgeving en de context, het begrip voor omstreden teksten vergemakkelijkt. In de Filippenzenbrief, evenals in alle andere brieven, wordt duidelijk, hoezeer Paulus de verandering van zijn zielse zwakke lichaam in een geestelijk lichaam in kracht verwacht ^{1Cor.15:44}. Hierin betreft hij ook de andere gelovigen in Christus: “*ons* leven”, “*wij* wachten”, “het lichaam van *onze* vernedering”. Maar bij zijn jagen naar de prijs spreekt hij alleen over zichzelf, net zoals hij in de tweede Timotheüsbrief, die later

geschreven is, deze prijs, die voor hem persoonlijk zeker is, nader beschrijft als de overwinningskrans van de gerechtigheid, waarvoor *hijzelf* de strijd gestreden, de loop ten einde gebracht en het geloof bewaard heeft. Als deze in een letterlijke eerdere opstanding bestaan had, waartoe niet alle leden van Christus uit genade kwamen, maar slechts een keuze door verdienste, waarom heeft Paulus dan niet hier, kort voor zijn dood, deze hoop genoemd, maar zijn beloning naar “die dag” verschoven, wanneer allen, die de verschijning van de Heer hebben liefgehad, eveneens beloond zullen worden? De enige uitweg uit dit overigens onbegrijpelijke stilzwijgende voorbijgaan aan een bijzondere opstandingshoop precies op dit tijdstip, is een juiste uitleg in het licht van de context.

Wij hebben ons de grootste moeite gegeven, om voor de lezers in onze trefwoordenconcordantie het eigen onderzoek te vergemakkelijken. Wie op pagina 378 en 379 de rubrieken “aufstehen, auferstehen, aufstellen” (*anhistēmi*), opslaat en bovendien “aufstehen, Auferstehung” (*anastasis*), “Ausauferstehung” (uitopstanding) (*ex-an-histemi*, *letterlijk uit-op-staan*) nader bekijkt, kan zelf zien, hoe vaak en in welke context het letterlijk of het figuurlijk bedoeld is. Zo wordt *ex-an-histemi* in Handelingen 15:5 voor het opstaan van de Farizeeën gebruikt, die de besnijdenis van de gelovigen uit de natiën eisten, en in Marcus 12:19 en Lucas 20:28 voor nageslachtverwekken. De concordante schriftuitleg spant zich in om ieder woord van God te interpreteren in het licht van de gehele context, waarin het verschijnt. Alleen dan kan men alle nuances overwegen, die het kan hebben en zou kunnen uitdrukken. Dit is

het tegendeel van uniformiteit en deze concordante procedure opent voor ons een schat aan vingerwijzingen, om ons de juiste richting te wijzen. Omdat de gebruikelijke concordanties slechts woorden geven, die de betreffende vertaler het meest gebruikt heeft voor verschillende uitdrukkingen in de grondtekst, kunnen wij daaruit niet de Schriftuurlijke omgeving van een term herkennen. En juist dit is voor de correcte uitleg zo belangrijk. Om dit gebrek te verhelpen hebben wij kosten noch moeite gespaard.

A.E. Knoch.

U.R. 3/2014.